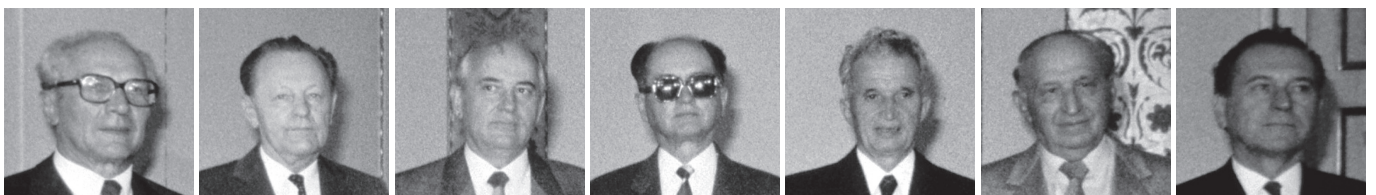


# TÖÖLEHT

HÜVASTI  
**CHARLIE**  
20 aastat kommunismi kokkuvärisemisest Euroopas

1. 20 aastat tagasi varises kokku kommunism ja sündis selline Euroopa kaart, nagu me tunneme seda praegu.

**Vaata kaarti ja joonista sinna nn raudne eesriie – piirjoon, mis eraldas demokraatlikku Euroopat kommunistlikust idablokist.**



Erich Honecker

Milosz Jakeš

Mihhail Gorbatšov

Wojciech Jaruzelski

Nicolae Ceaușescu

Todor Živkov

Károly Grósz

2. Kirjuta kaardile idabloki riikide nimed ja ühenda joonega nende kommunistlike liidrite piltidega.



3. Teise maailmasõja järel kaotasid idabloki riikides relvajõul võimule saanud kommunistlikud valitsused peagi rahva igasuguse toetuse. Et vältida inimeste massilist läände põgenemist, suleti piirid. Suletud süsteeme ja inimeste vabaduse piiramist sümboliseeris eriti kujukalt Berliini müür.

**Millal rajati (aasta) ja millal langes (aasta ja kuupäev) Berliini müür?**

.....

.....

4. Berliini müüri kujunemisel traagiliseks sümboliks oli suur roll inimestel, kes püüdsid seda ületada oma elu hinnaga.

**Kuidas hukkus Peter Fechter (1944 – 1962)?**

.....

.....

.....

.....

**Mitmel inimesel üldse õnnestus põgeneda üle müüri?**  
(Vihje - sama palju inimesi elab Eestis Võru vallas)

.....

**Kui palju inimesi hukkus piiri ületades?**  
(Vihje - sama palju inimesi hukkus 1999. aastal Eestis autoõnnetustes)

.....







5. Raudse eesriide taga kujunes kõikides kommunistlikes diktatuurides välja omapärane inimtõug *homo soveticus*.

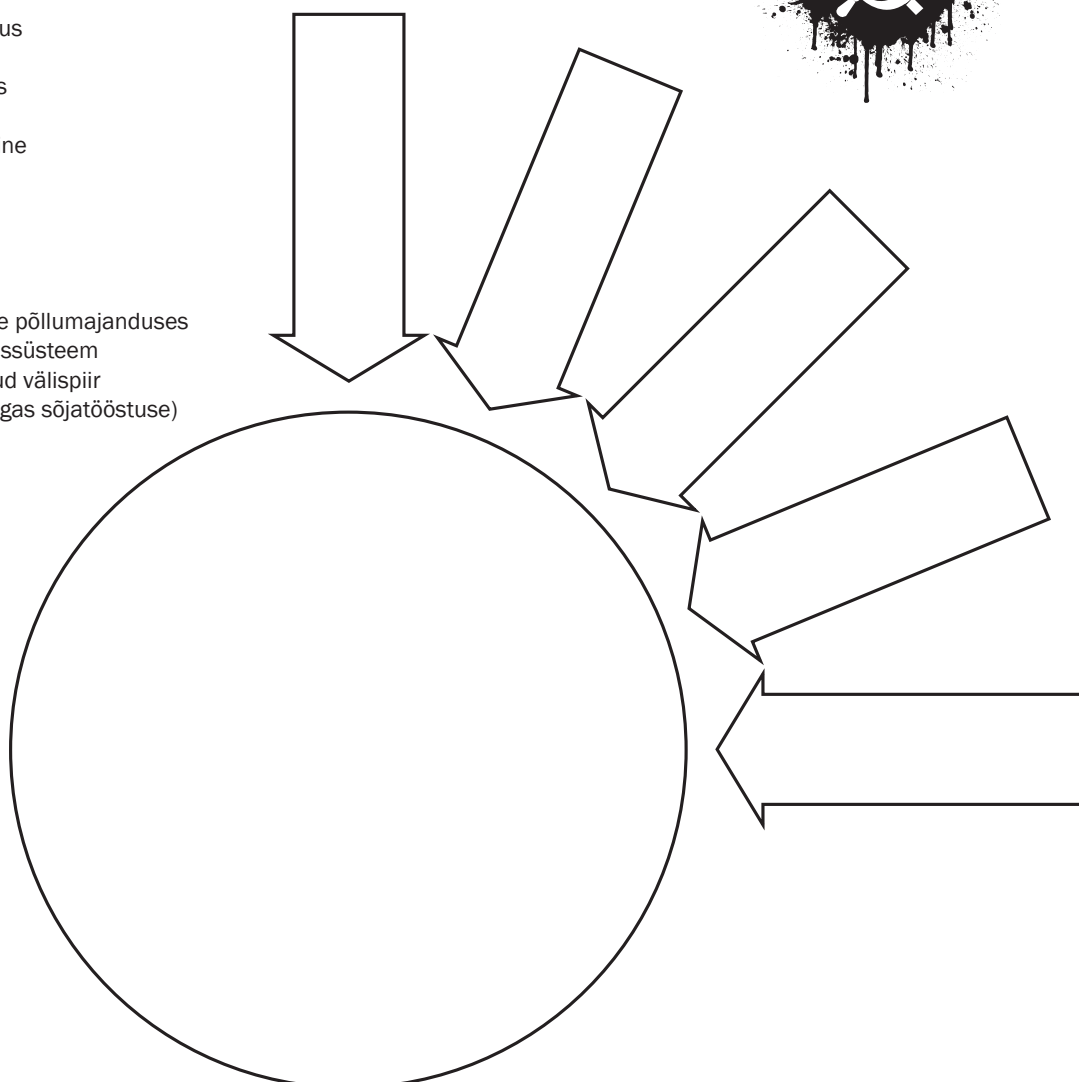
**Millised igapäevaolud ümbritsesid inimest (leia pakutud variantide hulgast ja kirjuta ringi sisse) ja millistest riiklikest ja ideoloogilistest programmidest need tulenesid (vali pakutud variantidest ja kirjuta nooltesse)?**

**Ringi sisse:**

- "defitsiit" – kaupuudus
- sõnavabaduse puudumine
- kõrged maksud
- liikumisvabaduse puudumine
- repressioonid
- tasuta arstiabi ja haridus
- tööpuudus
- eraettevõtluse keelatus
- hirm ja usaldamatus
- usuvabaduse puudumine
- korteripuudus
- toiduainete puudus

**Nooltele:**

- käsumajandus
- sundkollektiviseerimine põllumajanduses
- üheparteiline valitsemissüsteem
- raudne eesriie – suletud välispiir
- rasketööstuse (sealhulgas sõjatööstuse) eelisarendamine
- ateism



6. Külma sõja ja selle lõpuga on seotud hulk tähelepanuväärseid isikuid. Mõned neist on aktiivselt poliitikas tänaseni, paljud on kadunud ajaloo unustusse.

**Kes võis mida öelda? Ühenda persoon ja lause.**



**Mihhail Gorbatšov "Gorbi"**

NSVL Kommunistliku Partei peasekretär 1985 - 1991.

NSVL esimene ja viimane president 1990-1991.

**"Balti riikide taastamine on meie moraalne kohustus, mida ei tohi päevapoliitilistes huvides varjutada või moonutada."**



**Václav Havel**

Tšehhi näitekirjanik ja dissident ja demokraatliku opositsiooni liider.

Esimene Tšehhi Vabariigi president 1993-2003.

**"Olen kommunist, veendunud kommunist! Mõnele võib kommunism näida muinasjutuna. Kuid minu jaoks on see peamine eesmärk. Kuid nõukogude kord peab muutuma, liikuma inimnäolise sotsialismi poole."**



**Lennart Meri**

Eesti kirjanik, diplomaat ja poliitik.

Eesti Vabariigi president 1992-2001.

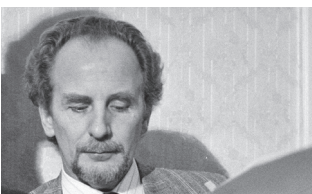
**"Kas ma tulin poest, või pidin sinna minema?"**



**Homo soveticus,**

Vene filosoof Aleksander Zinovjevi poolt kasutusele võetud mõiste nõukogude propagandistide ülistatud „uue nõukogude inimese“ parodeerimiseks.

**"Kõige tähtsam on elada tões. Poliitilise rühmituse rajamine toob kohe kaasa selle, et sul tuleb hakata mängima võimumängu, selle asemel, et seada esikohale tõde."**



**Jón Baldvin Hannibalsson**

Islandi välisminister 1988-1995.

**"Enne Vene vägede lahkumist ma šampanjat ei joo!"**